

Література:

1. Білецька О. В. Графон як засіб вираження вимовних типів у постмодерністському художньому тексті. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка. Філологічні науки*. 2014. № 2. С. 10-17.
2. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Ірпінь, 2003. 1440 с.
3. Макарук Л. Л. Засоби та прийоми лінгвальної гри у сучасній англійській мові. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя*. 2014. Кн. 2. С. 142-147.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Галапчук-Тарнавська О. М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології*

*Волинського національного університету імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна*

Міщук І. М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології*

*Волинського національного університету імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна*

Сучасні інтеграційні та глобалізаційні процеси, які швидкими темпами розвиваються у всіх сферах людської життєдіяльності сприяють підвищенню інтересу до вивчення іноземних мов як інструменту комунікації та взаємодії. Важливою постає проблема ефективності навчання англійській мові студентів у закладах вищої освіти. Тому одним із головних завдань викладача англійської мови є не лише виховання молоді людини – теоретика, але й особистості, яка з легкістю зможе пристосуватися до нових умов комунікації та стати повноцінним співрозмовником в англійськом середовищі. Актуальність дослідження зумовлена тим, що вивчення особливостей формування англійської граматичної компетентності здобувачів вищої освіти є однією з ключових

освітніх проблем, покликаною виявити нові мотиваційні методики для підвищення якості і темпів навчання.

Зростаючі потреби в спілкуванні та співпраці між країнами та людьми з різними мовами та культурними традиціями, нова освітня система в Україні вимагають суттєвих змін у підході до викладання, оновлення змісту та методів навчання іноземних мов.

На сучасному етапі проблемою формування граматичної компетентності студентів в процесі навчання іноземної мови займаються вітчизняні та зарубіжні науковці, серед них такі: А.Й. Гордєєва, Н.М. Карпенко, С. В. Король, Ю. Лазуткіна, В.П. Леган, О.В. Орловська, Т.О. Стеченко, Л.М. Черноватий, Р. Бетстон (R. Batstone), Р. Еліс (R. Ellis), Дж. Хол (J.K. Hall), Д. Ласн-Фрімен (D. Larsen-Freeman), Дж. Річардз (J.C. Richards), С. Роджерс (T.S. Rodgers), Г. Строне (H. Strohner) та все ж дане поняття залишається малодослідженим. Тому пошук ефективних та інноваційних методів навчання граматики залишається актуальним, адже в умовах глобалізації та технологізації суспільства, важко зацікавлювати традиційними методами.

Мета дослідження – висвітлити особливості формування граматичної компетентності студентів в процесі навчання іноземної мови.

Серед різних аспектів методики викладання мови, учені значну увагу приділяли дослідженню питання навчання граматики та формуванню граматичної компетентності здобувачів вищої освіти. Наразі активно досліджується та розробляється комунікативний підхід до вивчення іноземної мови. Його цінність та ефективність полягає в тому, що здійснюється нерозривне навчання усім видам мовленнєвої діяльності у реальних комунікативних ситуаціях. Дослідники зазначають, що навички спонтанної комунікації необхідно формувати за рахунок системи комунікативно-орієнтованих вправ [1; 4; 7; 13; 14].

Дж. Річардз (J.C. Richards) стверджує, що акцент переноситься на студента при комунікативному підході до навчання, проте це не зменшує контролюючої функції викладача. Вчений переконаний, що саме викладач регулює ступінь своєї залученості на занятті, базуючись на своєму досвіді. До реального спілкування повинні бути наближеними завдання на заняттях та передбачати використання власного життєвого досвіду здобувача вищої освіти [12]

О.В. Орловська переконана, що сьогодні у методиці викладання іноземних мов перевага надається структурно-орієнтованим методам, спрямованим на формування певних навичок мови, відбору лексичного матеріалу, граматичного оформлення висловлювань, та комунікативно-орієнтованим методам, спрямованим на формування вмінь адекватно висловлювати думки на конкретній мові [2].

А.Й. Гордєєва у своєму доробку аналізує способи мотивації англомовної комунікативної діяльності майбутніх філологів, розглядає види ігор та подає рекомендації щодо їх використання. Вчена також

описує, як зробити процес формування граматичної компетентності студентів умотивованим і наводить приклади вправ, які можна використовувати для формування граматичних навичок різних видів мовленнєвої діяльності [1].

На думку О.В. Орловської особливий інтерес становлять методи, що стимулюють активну розумову діяльність і спонукають студентів до висловлення думок англійською мовою. Дослідниця звертає увагу на те, що саме нетрадиційні методи стимулюють студентів до вияву мовної активності та в цьому полягає їх привабливість і пріоритетне значення [2].

А.Й. Гордєєва стверджує, що для формування граматичної компетентності використовуються здебільшого некомунікативні вправи, що не відповідає цілям навчання іноземної мови і доводить як некомунікативна вправа, призначена для формування граматичних навичок, може стати вмотивованою завдяки використанню гри [1].

О.В. Касаткіна у своїх розвідці відзначає важливість урахування соціокультурного фактору (соціокультурних норм та національно-культурних особливостей носіїв іншої мови) при формуванні граматичної компетентності [6].

На заняттях викладачі повинні створити атмосферу дружелюбності і зацікавити студентів. Вправи повинні мати комунікативну цінність (комунікативні завдання, навчальні і природні мовленнєві ситуації, комунікативні ігри). Щодо форм роботи, то поширеними є парна робота, групова робота та дискусії [8; 10; 9; 11].

Звернемо увагу на те, що формування граматичної компетентності здійснюється на основі реальних комунікативних навчальних матеріалів. Це дозволяє здобувачам вищої освіти побачити можливість практичного застосування набутих знань, оскільки вони їх отримують практикуючи, використовуючи мову у реальних ситуаціях.

Отже, було розглянуто різні підходи до навчання граматики; проаналізовано особливості навчання граматики при комунікативному підході до навчання; виокремлено основні форми взаємодії студентів на занятті з метою підвищення ефективності засвоєння граматичного матеріалу.

Узагальнюючи, зазначимо, що розглянуті нами питання не вичерпують окресленої проблеми і потребують подальшого її дослідження.

Література:

1. Гордєєва А.Й. Способи мотивації комунікативної діяльності майбутніх філологів у процесі формування англомовної граматичної компетенції. *Іноземні мови*. 2011. № 2 С. 16-21. URL: file:///C:/Users/USER/Downloads/im_2011_2_4%20(6).pdf (дата звернення: 5.11.2021 р.)

2. Орловська О.В. Нетрадиційні методи комунікативно-орієнтованого навчання студентів-філологів англійської мови у вищому навчальному закладі. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2012. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadrps_2012_5_16 (дата звернення: 8.11.2021)
3. Лазуткіна Ю. Граматичний аспект вивчення іноземної мови. *Педагогічні науки*. 2014. Вип. 61-62. С. 120-126.
4. Король С.В. Комунікативний підхід у навчанні іноземних мов. *Педагогічний дискурс*. 2012. Вип. 11. С. 133-136.
5. Карпенко Н.М. Концептуальні підходи до формування іншомовної граматичної компетенції студентів I курсу факультету іноземних. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2013. Вип. 111. С. 133-136.
6. Касаткіна О.В. До питання розвитку граматичної компетентності студентів на заняттях іноземної мови. *Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки*. 2011. (59), С. 52-55.
7. Леган В.П. До проблеми методів викладання іноземної мови. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка, соціальна робота*. 2011. Вип. 23. С. 72-74.
8. Batstone, R. and Ellis, R. (2009) Principled grammar teaching. *System*, 37 (2), pp. 194-204.
9. Ellis, R. (2009) Task-based language teaching: Sorting out the misunderstandings. *International Journal of Applied Linguistics*, 19, Issue 3, pp. 221-246.
10. Hall, J. K. (2001). *Methods for teaching foreign languages: Creating a community of learners in the classroom*. Upper Saddle River, NJ: Merrill Prentice Hall.
11. Larsen-Freeman, D. (2014) Teaching grammar. URL: <https://englishforbeachpurposes.files.wordpress.com/2013/12/larsen-freeman-2014-teaching-grammar.pdf> (дата звернення: 17.11.2021)
12. Richards J.C. (2006) *Communicative Language Teaching Today*. Cambridge: Cambridge University Press. URL: <https://www.professorjackrichards.com/wp-content/uploads/Richards-Communicative-Language.pdf> (дата звернення: 17.11.2021)
13. Richards, J.C. and Rodgers, T.S. (2001) *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press, Second Edition.
14. Rickheit, G., Strohner, H. (2008). *Handbook of communicative competence*. Berlin: Mouton de Gruyter.